

Quum scapà de iobagie,
 S'ájunse la slobozie.
 Prin *Leopold* áldoitea,
 Quáre nu de mult domnea,
 Quát bine noi nám ávut
 Al Ardealului tiênut?
 Dára *Tierrá Ungurésca*
 Au náre se provetésca?
 Io Oprea ácestéa zic
 Che ánche mâi iást' un spic
 Din *Seméntiá Imperatésca*
 (*Domnul* de sus sel traésca!)
 Quárele áre granunti,
 Quárit poruncesc sîn munti,
 Graantiul cel dintáu iáste
Fránçisc ce obladuiáste
Cárl Hárçul povatiuésté,
Iosef in *Budá* domnéste
 Sînt si álte granuncéle
 Dár che 'n minte nám ulcele
 Toáte ále pomeni,
 Nume voiu învrednicì.

Ci voiu lua Fluorul,
 Iá, Bucure! Cimpoiul,
 Zi, Bucure! dupa mine,
 Ci' ásá tie se cuvine.

Amendoi

Iosefe! Fiu Ginere
 De Imperáti, mult thinere!
 Se traesti, se îmbatrânesti,
 Pre noi sene stapânesti,
 Pre *Fratel* Tau sel iubesti,
Tierrá seo ocârmuesti,
 Se fii véste în Lumea toata,
 Prequam *Unchiul* Tau odáta
 Dupa multe caruntétie
 Impodobit cu bunétie
 Sete faci o Stea frumoasa
 Lumii toate vederoasa.

G. S. d. E.

Bitay Á.

Contribuții la viața lui Nicolae Milescu Spătarul.

Laurentius Rinhuber din satul Luka (lângă Altenburg în Meissen) a jucat, între anii 1666—1685, un rol interesant în Europa apuseană și răsăriteană. Data nașterii și morții sale nu se cunoaște, numai epoca vieții lui dintre cele două puncte de timp arătate. În acești 20 de ani a început să studieze medicina la Leipzig (fără să o termine); alăturându-se în 1667 doctorului Blumentrost, care a fost chemat de țarul Alexei Mihailovici ca medic de curte, petrece 4 ani la Moscova, trăgând asupra sa, ca regisorul unei reprezentații teatrale, și atențiunea țarului. Pe la 1673, arată țarului într'o audiență (făcând pe însărcinatul ducelui Saxoniei, Ernst) însemnătatea relațiilor comerciale cu China și marele folos ce ar aduce o tovărășie de arme cu Abisinia împreună cu statele apusene împotriva Turcilor. Aceste idei însă nu sânt ale lui, ci ale lui Hiob Ludolf (1624—1704), învățatul geograf german și cel dintâiu cunoscător temeinic al limbii etiopice, care pentru înfăptuirea acestei federații contra Turcilor a fost și la Londra¹. Ludolf a cunoscut pe Rinhuber, a core-

¹ V. despre acesta *Allgemeine Deutsche Biographie* XIX, pp. 394—5.

spondat cu el și i-a inspirat ideile sale despre comerțul cu China și cele despre o alianță cu Abisinia. Intre acestea apare învățatul pribeag român Spătarul Milescu, din a cărui viață știm că a fost încredințat, la 13 Iulie 1674, cu o ambasadă în China, al cărei scop principal a fost realizarea unor relații comerciale cu această împărăție¹. Pe Rinhuber și pe Blumentrost, Milescu i-a putut cunoaște încă din Germania și nu-i cu neputință că chiar și refacerea nasului său ciuntit li-o datorește acestora. Există, fără îndoială o legătură între propunerile lui Rinhuber (fundamentat de Ludolf) privitor la realizarea unor relații comerciale cu China (pe la 1673) și trimiterea lui Milescu din partea țarului cu același gând (1674). Iată deci expunerea pragmatică a ambasadei chineze a spătarului Milescu.

Carierea de mai departe a lui Rinhuber e numai puțin cunoscută și pare a fi fost o adevărată carieră de aventurier. A pribegit în Germania, s'a abătut și pe la Viena și Londra. A încercat să-și câștige și grațiile papei Inocenție al XI-lea, prefăcându-se catolic zelos și luându-și locuința la Roma, însă fără rezultate trainice².

Bitay Á.

Câteva observări la pp. 550—560.

Dr. Gh. Kristóf în amănunțitul său studiu arată că Balassa în cursul celor 20 de luni cât a stat ca prizonier în Ardeal a învățat și românește. Eu, bazându-mă pe cele de mai jos, sânt aplicat să cred că Balassa trebuie să fi știut ceva românește și mai înainte.

Familia lui a fost proprietară și în Ardeal și anume în jurul Teiușului. Așa d. p. bunicul său Francisc († 1526) în 1515 e atestat ca proprietarul unui domeniu întins în Alba de

¹ V. bibliografia chestiunii la G. Pascu, *Istoria Literaturii Române din secolul XVII*, Iași 1922, p. 85. La pagina următoare în loc de Gh. Duca este de pus Gh. Ghica; la p. 87 în loc de Radu Tomșa citește Radu Leon. Aceeași pagină ne oferă anahronismul: „telegrafia”. V. și Iorga: *Războiul din extremul Orient, China, Japonia, Rusia Asiatică*, București, Socec, 1904.

² Brückner, *Beiträge zur Kulturgeschichte Russlands im XVII. Jahrhundert*, Leipzig 1887, pp. 213—278, zugrăvește cu cuvinte exagerate personalitatea lui Rinhuber. Cu mult mai real e Pierling: *Saxe et Moscou. Un médecin diplomate L. Rinhuber de Reinufer*, Paris 1893. V. și critica acestor studii de L. Stieda, *Allgemeine Deutsche Biographie* LIII, pp. 399—403.